

W arbitrażu jeszcze szybciej

Postępowanie

Z procedury przyspieszonej będą mogły skorzystać wszystkie podmioty, które zdecydują się na poddanie rozstrzygnięcia sporu przez Sąd Arbitrażowy przy Międzynarodowej Izbie Handlowej.

W świadomości prawników i przedsiębiorców arbitraż stanowi szybszą, ale i niewątpliwie droższą alternatywę dla sądów powszechnych. Przedsiębiorcy nie chcąc wikać się w wieloletnie postępowania sądowe wolą umówić się na rozpoznanie sporów przez trybunał arbitrażowy, na którego skład będą mieli wpływ (nominując arbitrów) i który załatwi ich sprawę w jednej instancji. Pamiętając o czasie rozpoznawania spraw przez sądy powszechne nie sposób się tej tendencji dziwić.

Dla kogo procedura przyspieszona

Rozwiązywanie sporów w arbitrażu, a przynajmniej tych, co do których strony umówiły się na poddanie ich rozpoznania przez sąd arbitrażowy przy Międzynarodowej Izbie Handlowej (ICC), może stać jeszcze sprawniejsze. Wszystko za sprawą, obowiązującej od 1 marca 2017 roku nowelizacji Regulaminu Sądu Arbitrażowego ICC, na mocy której możliwe stanie się rozpoznawanie spraw wedle tzw. procedury przyspieszonej (expedited procedure), która nieco przypomina znane polskiej procedurze cywilnej postępowanie uproszczone, z tą jednak różnicą, że w przypadku postępowania wedle reguł Sądu Arbitrażowego ICC, w grę wchodzić będą znacznie większe pieniądze. Dodać należy, że ICC stosunkowo późno zdecydowała się na wprowadzenie procedury przyspieszonej, ale niewątpliwie są to zmiany odważne.

Z procedury przyspieszonej będą mogły skorzystać wszystkie podmioty, które zdecydują się na poddanie rozstrzygnięcia sporu przez Sąd Arbitrażowy przy ICC, z tą jednak różnicą, iż w niektórych przypadkach zastosowanie procedury przyspieszonej będzie obligatoryjne, w innych zaś, strony będą musiały wyraźnie dopuścić taką możliwość. W przypadku sporów, których wartość nie przekroczy 2 milionów dolarów, rozpoznanie sprawy wedle omawianych przepisów będzie zasadą. W pozostałych sprawach nastąpi to jeżeli strony wyrażą na to zgodę. Na każdym etapie postępowania, trybunał arbitrażowy będzie uprawniony do podjęcia decyzji (z inicjatywy własnej lub na wniosek stron) o odstąpieniu od stosowania procedury przyspieszonej, co równoznaczne będzie z rozpoznaniem sprawy na zasadach ogólnych. Procedura przyspieszona nie będzie jednak bezwzględnie obligatoryjna w tym sensie, że strony już w treści klauzuli arbitrażowej będą mogły umówić się na wyłączenie jej zastosowania.

Procedura przyspieszona będzie miała zastosowanie wyłącznie do zapisów na sąd polubowny po 1 marca 2017 r.. To nie oznacza, że nie będą mogły z niej skorzystać strony, które dokonały zapisu na sąd polubowny przed tą datą. O ile obie strony wyrażą na to zgodę, wówczas procedura przyspieszona będzie mogła znaleźć zastosowanie również do klauzul sprzed 1 marca 2017 r..

Jest parę sposobów

Regulamin przewiduje kilka sposobów na zapewnienie szybkiego rozpoznania sprawy. Począwszy od etapu konstituowania się trybunału – tutaj Sąd Arbitrażowy ICC będzie władny do wyznaczenia do rozpoznania sprawy tylko jednego arbitra, nawet jeżeli zapis na sąd polubowny będzie przewidywał większą ich liczbę. Po ukonstytuowaniu się trybunału, strony nie będą miały możliwości występowania z nowymi roszczeniami. Procedura przyspieszona nie przewiduje sporządzania przez trybunał tzw. Aktu Misji (Terms of Reference), będącego dokumentem, w którym trybunał wraz ze stronami ustala przedmiot sporu oraz kwestie wymagające rozstrzygnięcia.

Trybunał uzyskał szerokie uprawnienia natury organizacyjnej. Możliwe będzie ograniczenie lub całkowita rezygnacja z etapu składania dokumentów (document production), a także ograniczenie ilości, długości lub zakresu składanych pism lub dowodów.

Nieobowiązkowe będzie przeprowadzenie rozprawy (a trybunał może rozstrzygnąć spór na podstawie pisemnych stanowisk stron). Jeżeli zostanie ona wyznaczona, to możliwe stanie się przeprowadzenie jej za pomocą np. wideokonferencji. Finalnie, trybunał będzie zobligowany do wydania wyroku w terminie sześciu miesięcy od dnia odbycia posiedzenia organizacyjnego (case management conference).

Ile to kosztuje

Mimo nieznacznej obniżki kosztów postępowania, perspektywa szybkiego i uproszczonego rozstrzygnięcia sporu może tylko zwiększyć zainteresowanie przedsiębiorców arbitrażem, tym bardziej, że za zgodą stron, trybunał jest władny rozpoznać w trybie przyspieszonym każdą sprawę. Wprowadzenie przez ICC procedury uproszczonej niewątpliwie stanowi krok w stronę „otwarcia” postępowania arbitrażowego na prostsze spory, co do których strony – z racji niewielkiego stopnia komplikacji – mogłyby wcześniej mieć wątpliwości co do celowości oddania ich pod rozstrzygnięcie sądu. Z drugiej jednak te same rozwiązania, które mają służyć sprawności postępowania, mogą potencjalnie zniechęcić przedsiębiorców do tej procedury. Do rozwiązań takich zaliczyć należy chociażby możliwość wpływania sądu na skład trybunału, czy rezygnację z zasady ustności poprzez możliwość rozpoznania sprawy bez przeprowadzenia rozprawy.